

Chấy (chí) Head lice

Chấy (chí) là gì?

Chấy (hay còn gọi là chí) là những côn trùng cực nhỏ, có kích thước bằng hạt vừng (mè), màu nâu xám, không có cánh, sống trên da đầu và hút máu. Chúng đẻ trứng (trứng chấy) trên tóc gần da đầu, trứng trông giống như gàu. Những trứng chấy này nở thành chấy con (ấu trùng) trong vòng 9 đến 10 ngày. Ấu trùng sẽ trở thành chấy trưởng thành sau 9 đến 12 ngày. Chấy trưởng thành có thể sống tới 30 ngày trên đầu người. Một con chấy cái có thể đẻ từ 5 đến 6 trứng mỗi ngày.

Chấy có gây bệnh hoặc lây truyền bệnh không?

Không, chấy không gây bệnh hoặc lây truyền bệnh. Tuy nhiên, chúng có thể mang lại cảm giác bức bối vì chúng gây khó chịu và dễ lây lan từ người này sang người khác.

Chấy lây lan như thế nào?

Bất kỳ ai có tóc đều có thể bị chấy. Việc bị chấy không có nghĩa là người đó vệ sinh cá nhân kém hoặc sống trong môi trường không sạch sẽ.

Chấy thường lây lan ở trẻ em và người lớn khi có tiếp xúc gần giữa đầu người này với đầu người khác. Chấy không thể nhảy hoặc bay từ người này sang người khác. Cách chúng lây lan phổ biến nhất thông qua việc người ta chạm sát đầu với nhau bằng cách bò từ sợi tóc này sang sợi tóc khác. Có rất ít khả năng chấy lây lan gián tiếp qua việc dùng chung vỏ gối, phụ kiện tóc, mũ (nón), bàn chải và lược.

Làm thế nào để ngăn ngừa sự lây lan của chấy?

Cách tốt nhất để ngăn ngừa sự lây lan của chấy là khuyến khích trẻ em tránh chạm đầu với nhau. Dạy trẻ không dùng chung mũ (nón), lược, phụ kiện tóc hoặc bàn chải tóc. Nếu con bạn có tóc dài, hãy buộc tóc lên hoặc tết tóc.

Việc bị chấy một lần không có nghĩa là người đó sẽ không bị chấy lần nữa. Việc kiểm tra thường xuyên để phát hiện chấy có thể là một phần trong thói quen vệ sinh của gia đình.

Các triệu chứng bị chấy là gì?

Thông thường, những người bị chấy sẽ không có triệu chứng nào.

Các triệu chứng khi có chấy có thể bao gồm:

- Có cảm giác như có vật gì bò hoặc gâp nhột ở da đầu
- Ngứa da đầu do phản ứng nhạy cảm do vết cắn gây ra
- Có các vết xước hoặc vết sưng nhỏ màu đỏ giống như phát ban

Làm sao tôi có thể biết được con tôi có bị chấy hay không?

Để kiểm tra xem có chấy hay không, hãy sử dụng phương pháp chải tóc ướt:

- Gội và xả sạch tóc. Thoa đủ dầu xả để phủ lên toàn bộ da đầu. Dầu xả ngăn chấy di chuyển, giúp dễ tìm chúng hơn
- Cho trẻ ngồi dưới ánh sáng mạnh; kính lúp có thể giúp bạn nhìn rõ hơn
- Chia tóc thành 4 phần và kiểm tra từng phần một bằng lược có răng khít. Bạn phải kiểm tra toàn bộ đầu
- Sau mỗi lần chải, lau lược bằng khăn giấy và kiểm tra xem có chấy hay không

Chấy di chuyển rất nhanh. Chấy thường được tìm thấy rất gần da đầu, ở dưới cổ và sau tai.

Nếu con bạn bị ngứa da đầu hoặc đã tiếp xúc với chấy, hãy kiểm tra tóc của trẻ ngay và nhìn phần gần da đầu. Kiểm tra lại một lần mỗi tuần trong vòng 2 tuần để phòng trường hợp bạn bỏ sót chấy. Nếu bạn chỉ tìm thấy trứng chấy mà không thấy chấy, hãy kiểm tra lại mỗi ngày trong một tuần để đảm bảo rằng bạn không bỏ sót bất kỳ con chấy sống nào.

Nếu ai đó trong nhà bị chấy, hãy kiểm tra tất cả các thành viên trong gia đình.

Các phương pháp an toàn để điều trị chấy là gì?

Có nhiều sản phẩm và cách khác nhau để điều trị

chấy. Tất cả chúng đều có thể mua được mà không cần đơn thuốc. Chỉ cần nhắc việc điều trị nếu bạn phát hiện thấy chấy sống. Chấy sẽ không biến mất nếu không được điều trị.

Trẻ em không nên bị cho về nhà hoặc không được đến trường hoặc nhà trẻ vì trẻ bị chấy.

Nếu một người trong gia đình bị chấy thì rất có khả năng những thành viên khác trong hộ gia đình cũng bị. Tất cả các thành viên trong gia đình nên được kiểm tra vào cùng ngày và những người bị chấy nên được điều trị.

Điều trị bằng hóa chất

Dầu gội, kem, nước xả và thuốc xịt có chứa thành phần diệt chấy có bán tại hầu hết các hiệu thuốc mà không cần đơn thuốc. Một số ví dụ là permethrin, pyrethrins, isopropyl myristate và dimethicone.

Một số phương pháp điều trị bằng hóa chất có thể không an toàn cho trẻ sơ sinh, trẻ nhỏ, người đang mang thai hoặc đang cho con bú hoặc những cá nhân khác. Hãy trao đổi với chuyên gia chăm sóc sức khỏe hoặc dược sĩ của bạn để tìm ra loại thuốc phù hợp nhất cho bạn hoặc con bạn. Hãy luôn cẩn thận làm theo hướng dẫn sử dụng ghi trên nhãn và để sản phẩm xa tầm với của trẻ nhỏ.

Sau khi điều trị, hãy kiểm tra tóc và loại bỏ trứng và chấy. Bạn cũng có thể loại bỏ trứng chấy, mặc dù không nhất thiết phải loại bỏ chúng vì trứng chấy chỉ là vỏ trứng rỗng.

Hầu hết các phương pháp điều trị được lặp lại sau 7 đến 10 ngày để đảm bảo rằng bất kỳ con chấy nào nở ra sau lần điều trị đầu tiên đều bị tiêu diệt trước khi chúng có cơ hội đẻ trứng. Điều quan trọng nữa là phải kiểm tra xem có trứng ở đâu không và loại bỏ chúng sau lần điều trị thứ hai. Cảm giác ngứa có thể kéo dài từ 7 đến 10 ngày, ngay cả sau khi điều trị thành công.

Chấy đã bắt đầu phát triển khả năng kháng lại nhiều sản phẩm hóa học. Sản phẩm không có tác dụng nếu phát hiện chấy sống sau 2 lần sử dụng đúng cách một sản phẩm đã được phê duyệt, mỗi lần cách nhau từ 7 đến 10 ngày. Trong trường hợp này, hãy cân nhắc một phác đồ điều trị toàn diện bằng cách sử dụng phương pháp điều trị cục bộ khác.

Kích ứng do sản phẩm hóa học là tình trạng phổ biến và không phải là dấu hiệu cho thấy sản phẩm không có tác dụng.

Việc chải tóc ướt ít tốn kém hơn và không cần sử dụng hóa chất. Phương pháp chải tóc để diệt chấy được thực hiện theo các bước tương tự như khi kiểm tra để phát hiện chấy. Sử dụng một lượng lớn dầu xả tóc và lược chải chấy chuyên dụng, 4 ngày một lần trong ít nhất 2 tuần. Nếu bạn thấy chấy khi chải lần cuối, hãy chải thêm một lần nữa sau 4 ngày cho đến khi không còn tìm thấy chấy sống nữa.

Khi nào tôi nên gọi cho chuyên gia chăm sóc sức khỏe của mình?

Hãy gọi cho chuyên gia chăm sóc sức khỏe nếu các phương pháp điều trị không thành công hoặc nếu bạn không chắc chắn phương pháp điều trị nào là tốt nhất cho bạn hoặc con bạn. Chuyên gia chăm sóc sức khỏe có thể tư vấn các phương án điều trị bằng hóa chất an toàn cho người đang mang thai hoặc đang cho con bú và trẻ em dưới 4 tuổi.

Những phương pháp nào không được khuyến nghị để điều trị chấy?

Một số phương pháp và sản phẩm không nên được sử dụng vì chúng không an toàn hoặc không hiệu quả. Các sản phẩm này bao gồm thuốc xịt côn trùng, dầu động cơ, xăng, cồn, xà phòng diệt bọ chét, thuốc nhuộm, thuốc tẩy, hơi nóng lên da đầu, tỏi, sốt mayonnaise, dầu hỏa, dầu ô liu, giấm, bơ thực vật, tinh dầu trà và các loại tinh dầu khác, lược chải chấy bằng điện và cạo trọc đầu.

Cần phải vệ sinh những gì?

Chấy hiếm khi rời khỏi da đầu và nếu có rời đi thì chúng cũng chỉ có thể sống được từ 1 đến 2 ngày. Chấy không lây lan qua tiếp xúc với đồ nội thất, vật nuôi hoặc thảm. Không có bằng chứng nào cho thấy việc vệ sinh kỹ nhà cửa hoặc xe hơi là cần thiết. Mũ nón, vỏ gối, lược và bàn chải tóc đã tiếp xúc với đầu của người bị chấy trong vòng 48 giờ trước có thể được cân nhắc cho việc vệ sinh trong nước xà phòng nóng và sấy khô trong máy sấy nóng trong 15 phút. Những đồ vật không thể giặt được có thể cho vào túi nilon kín trong 2 tuần.

Để biết thêm các chủ đề của HealthLinkBC File, hãy truy cập www.HealthLinkBC.ca/more/resources/healthlink-bc-files hoặc đến đơn vị y tế công cộng tại địa phương bạn. Để có thông tin và lời khuyên y khoa không khẩn cấp tại B.C., hãy truy cập www.HealthLinkBC.ca hoặc gọi số **8-1-1** (miễn phí). Đối với người khiếm thính và lạng tai, hãy gọi số **7-1-1**. Có các dịch vụ dịch thuật cho hơn 130 ngôn ngữ khi có yêu cầu.